Devlet Nüshası

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: M. Emin Kanürk
İdarehanesi: Cemalnadir sokak, No. 4 Ankara Cad. - İstanbul

6 EYLÜL 1951 PERŞEMBE
Sayı: 10

İşçi Hakkı

HAFTALIK SIYASI MÜSTAKİL GAZETE

Türkiyede İŞÇİ SINIFI
Yazan: Lütfü ERIŞÇI
Fiatı 50 Kuruş
Üniversite Kitabevi

Perşembe Günleri Çıkar
Başyazarı: Kemal SÜLKER
Yıl: 1 — Fiyatı 10 Kuruş

KOLLEKTİF İŞ AKDİ TATBİK EDİLMELİ!

Asgarî ücret hadlerinin tesbiti hala halledilemedi

İstanbul Tütün İşçileri Sendikasının son yıllık kongresinde işçi istekleri olarak 16 maddelik bir karar sureti kabul etmiştir.

Bunların bir kısmını bildiriyoruz:

İş kanunun ve iş hayatıyla ilgili sair kanunların ışçı menfaatlerini korumaktan çok uzak ve demokrasiye aykırı oldukları sık sık tekrarlanıp durur. Hele Demokrat Partinin iktidara geçmeden evvel, bu mevzuda ileri sürdüğü şiddetli tenkidler, vaad ettiği esaslı demokratik değişiklikler hepimizin malûmudur. Buna rağmen şimdiye kadar değişen bir şey

(Devamı 4 ncü Sayfada)

Esas dâva ve teferruat

KEMAL SULKER

Milleterarası Çalışma Bürosu Semineri 2 Eylülldenberi şehrimizde çalışmalara başlamış bulunuyor. Sessiz ve alâkasız geçen Seminerde «Sosyal Güvenlik» ten ve Sigortaların sağladığı faydalardan, şundan, bundan bahsediliyor, delegelerin bilgileri arttırılıyor.

Sosyal Güvenlik, bir memlekette yaşıyan insanların huzur içinde yaşaması, fikir, vicdan ve çalışma hürriyetlerine sahip olmasıdır. Halkımızın çok güzel ifade ettiği gibi biri yerken diğerlerinin bakmamasıdır.

Acaba memleketin çoğunluğunu teşkil eden köylülerimiz ve işçilerimiz bugün huzur içinde, güvenlik içinde, refah içinde midir?

Bildiğimiz bir şey varsa işçilerin sınıf olarak kendilerini güven içinde göremedikleridir. Nasıl görebilirler ki her ân işsiz kalmak tehlikesi ile karşı karşıyadırlar. Mevcut işsizler, işsiz kalmak tehlikesi ile karşılaşanların endişelerini arttırıyordur. Çoğu işçiler, ücret istikrarından emin değidir. Iç Yönetmelikler, işçi ücretlerinin keyfî şekilde indirilmesine müsaittir. Herhangi bir «asgarî ücret» yoktur. Ucret ihtilâflarının aksettiği «Il Hakem Kurulu» nda işçiler ve Sendikalar temsil edilmemektedir. Iş Mahkemelerine Işçi Hâkim seçiminde işçilerin «oy» ları hiç bir işe yaramıyor, seçim «tayin» le neticeleniyor ve bu, işçilerin feryadına sebep oluyor.

Bütün bunlardan başka işçiler, işsizliğe karşı sigorta edilmemiştir. Bu yüzden de hükümet, herhangi bir Issizlik Sigortası veya Sigorta primi ödemediği için işsizliğin, hastalığın, kazanın sebepleri üzerinde durup tedbir almak hususunda zorlanmamaktadır.

Iş Kanunu, bütün işçilere şâmil değildir. Tarım işçileri, deniz işçileri, küçük işletmelerde çalışan işçiler kanundan faydalanmamaktadır. Buna karşılık işverenler, haklarını korumak için Cumhuriyet kurulalıdanberi çıkan her türlü kanun, tüzük, yönetmelik ve Koordinasyon kararlarından bol bol faydalanmışlardır. Ustelik işverenler, istihsal vasıtalarına sahip olma üstünlüğünü de ellerinde tutmaktadır.

Nihayet işverenler, her türlü siyasi organizasyonlarda temsil edilmiş, işçiler ise daima «siyaset» ten uzak tutulmuştur.

Realite bunlardan ibaretken, teferrüatla uğraşıp «Sosyal Güvenlik» in müdafaasiyle vakıt geçirmek esas dâvanın unutulmasına yardımdan başka bir işe yaramaz. Evvelâ kendi meselelerimizi, demagojiye sapmadan halledelim. Sıra elbette ki teferrüatla uğraşmağa da gelir.

Yabancı mal ithalâtı, ancak gümrüklerle durdurulabilir

Hükûmet, ithalât, ihracat politikasını beğiştirmezse memleket sefalete sürüklenecek

CELAL BEYAZ

Ithalâtın durdurulması ve yerli sanayiin geliştirilmesi bütün işçiler tarafından istenmektedir.

Tekstil ve Orme Sanayii Işçileri Sendikası Defterdar Şubesi Yönetim Kurulu üyelerinden Celâl Beyaz bu hususta şunları söylemiştir:

«— Millet ve memleket bugün iktısadî buhran devresini yaşarken her gün bu buhranı biraz daha genişleten ve tahammül direncini yıpratan, Milli serveti sömürüp götüren ithal mallarının, memleketimiz için en büyük bir belâ olduğunu anlıyarak gaflet uykusundan uyanmak zamanı gelmiştir.

Insanlık âlemi refah zirvelerine erişirken memleketimizin iktısaden geri kalmasında en büyük rolü, yabancı malların, memleke-

(Devamı 3 üncü sayfada)

Bir Sendikada yolsuzluklar

Kömür Işçilerinin mesai paraları nasıl dağıtılıyormuş

Kuruçeşmedeki Kömür Işçileri Sendikası Yönetim Kurulunun bazı yolsuzluklar yaptığı alâkalılara ihbar edilmiş, tahkikata başlanmıştır.

Iddiaya göre yolsuzluklar şunlardır:

1 — Bu sendika üç yıldır genel kurul toplantısı yapmamıştır.

2 — Sendikadan ayrılan kömür işçilerinin yaka No. yeni işçilere verilmemekte böylece sendikadan ayrılmış işçiler hâlen çalışıyor gösterilmektedir. Böylece kömür yükleme ve taşıma parası olarak müşterilerden alınan paralardan mevhûm şahıslara da hisse çıkarılmaktadır.

3 — Mevhûm şahısların hissele-

(Devamı 4 üncü sayfada)

Sendikalar birliği yönetim kurulundan çekilmeler

İşçi Sendikaları Birliği Yönetim Kurulu üyelerinden üçü Birlikten çekilmiştir. Mahmut Yüksel (Liman ve Doklardan) ile İsmail Kılıç (Ekmek, Simit'ten) toplantılara üst üste üç defa gelmediğinden istifa etmiş telâkki olunmuştur. Muzaffer Candaş (Tekstil ve Örme'den) ise istifasını vermiştir. Bunun üzerine yedek üyelerden Bâhir Ersoy (Tekstil ve Örme), Lütfü Yılmaz (Motorlu Taşıt), Nami Işınbark (Motorlu Taşıt) Birlik Yönetim Kuruluna davet edilmiştir.

Işçiler sigortadaki ilâçlara göre hastalanacaklarmış!

Başhekimin garip bir tamimini açıklıyoruz

Işçi Sigortaları Kurumu Istanbul Bölgesi Başhekimliğinden Sigortaya bağlı Başhekimliklere şu yazı gönderilmiştir:

«— Reçetelerin eczahanemizde

(Devamı 4 ncü Sayfada)

Adanada

Ispirtolu içkiler sanayii işçileri ücretlere zam istedi

Adana, (Özel) — Tütün, Sigara ve Ispirtolu Içkiler Sanayii Sendikası, toplulukla iş ihtilâfı çıkarmıştır. Tekel Genel Müdürlüğüne bildirilen ihtilâf hakkında Tütün sigara ve ispirtolu içkiler sanayii işçiler sendikası başkanı Yaşar Kundakçı şunları söylemiştir:

«— Adanada tekel camiasında çalışan işçiler bugünkü hayat şartları karşısında aldıkları üc-

(Devamı 4 ncü Sayfada)

Düz taban olduğu iddia edilen işçinin akıbeti

Sigorta, fabrika da yardımı kesti, işveren ise bu debağ işçisinin tazminatını ödememekte ısrar ediyor

Debağ ve Deri Işçileri Sendikası, Alber Jozef Kambi müessesesinde çalışan işçi üyelerinden Recep Dizicinin feci âkıbeti hakkında şu malûmatı vermiştir:

«— Recep Dizici adındaki işçi 933 yılındanberi işçidir ve çalıştığı bu müesseseye bir kaç defa girip ayrılmış, son olarak 942 de işe yeniden başlamış ve bir gün olsun müesseseden hesabını kesmemiştir. Yani 9 yıldanberi Jozef Kamhi müessesesinde çalışmaktadır. Bu işçi arkadaşımız müessesede kavelatacılık yapmakta, yarı belinden aşağısı, iş icabı su içinde kalmaktadr. Recep Dizici son günler-

(Devamı 4 ncü Sayfada)

Yağmur altında çalışan, ücretlerini bilmiyen mensucat işçilerinin hâli

Kaplanca mensucat fabrikasi işçilerinin belli başli şikâyetleri

Kaplanca Mensucat ve Ticaret ortaklığı fabrikası işçileri şu şikâyetlerde bulunmuşlardır:

«— Biz işçilerin soyunma yerimiz, yemekhanemiz yoktur. Bizler küçük, köhne bir yerde yemek yemek zorunda kalıyoruz. Boya

(Devamı 4 ncü Sayfada)

Bir işçinin hayatı böyle devam eder, böyle biter...

Demiryolu işçilerinin dilekleri

Asgari ücret baremi mutlaka tatbik edilmeli

İstanbul D. D. Yolları Yedikule Cer Atelyesi İşçileri Sendikası yıllık ilk kongresini 1.9.951 günü Cer atelyesi yemekhanesinde yapmıştır. Kongre başkanlığına Süleyman Atagün getirilmiştir. Söz alan İşçiler ücretlerin azlığını, hakedilen zamların verilmediğini, işe bir dakika geç gelenlerin 1 saatlik ücretlerinin kesildiğini belirtmişlerdir. Bu arada işbaşı saatinin 7.15 ye-

(Devamı 4 ncü Sayfada)

DARILMACA YOK

iyi iş altı ayda çıkar!

Kim demişse güzel söylemiş. Yani bizi yalansız tasvir etmiş: Iyi iş altı ayda çıkar! Bu lâftan ne kadar alınsak, bunu bir izzeti nefis meselesi yapsak yeridir.

«— Yahu! Biz bu kadar mı yavaş insanlarız?»

Fakat ne desek nafile! Tekstil ve Orme Sanayii Işçileri Sendikasının 5 Martta yazdığı bir şikâyete, Bölge Çalışma Müdürlüğü 24 Ağustosta cevap veriyor. Diyor ki:

«Beb Kıravat Fabrikası zamanında çalışıp Erbem Şirketine devredilen işçilerin kıdem tazminatları hususunda Şirket Idare Heyeti âzaları arasında ihtilâf çıkmış ve iş mahkemeye intikal etmiş bulunduğundan bu hususta da bir işlem yürütülememiştir.»

Işçiler «devredilmiş» miş! Amma işçilerin bundan haberi yok. Işveren işini yürütmesini biliyor doğrusu...

Bölge Müdürlüğü bir işi ancak 6 ayda tahkik edecek bir mekanizmaya sahip kaldıkça bundan ötesi can sağlığı!

Işleri sürüncemede bırakmayı ne güzel beceriyoruz!

ŞİMŞEK

Çalışma Semineri

Müteahassıslar konferanslarına başladı

3 Eylül Pazartesi günü Milletlerarası Çalışma Bürosunun Yakın ve Orta Doğu seminerî Çalışma Bakanı Nuri Ozansoy'un hitabe ile açılmıştır.

Seminer 22 Eylüle kadar çalışacaktır.

Seminer teknik yardım çerçevesi içinde bütün taraflardan organize edilmektedir. Bu gibi bazı yerlerin bir cüz'ıdır. Seminerden gaye; işçinal dâvalarını beynelmilel görüşlerle mütalâa hakkında Çalışma Bakanlığı ile bu Bakanlığın mensubesi altındaki İşçi Sigortaları Teşkilâtının çalışmalarına göstermektir.

Seminerden Yakın ve Orta Doğu memleketlerinden 30 kadar delege iştirak etmiştir. Seminer konferansları Milletlerarası Çalışma bürosu müteahassılarından, Birleşmiş Milletler Teşkilâtı, Dünya Sağlık Teşkilâtı ve Milletlerarası İşçinal Emniyet Teşkilâtının delegeleri tarafından verilmektedir.

Münakaşalı bir şekilde cereyan etmekte olan konferanslarda delegeler memleketi ilgilendiren meseleler üzerinde bilgi edinebilmektedirler. Bu arada İşçi Sigortaları Bakanlığı'ile yerleri ziyaret edilmektedir.

Kongreye davet

9/Eylül/1951 günü saat 13 de İstiye Dekiar Fabrikası İşçi kulübünde genel kongre toplantısı yapılacağından üyelerimizin işlerinden dilerim.

GÜNDEM :

1 — Çalışma raporlarının okunması.

2 — Hesap ve İşe raporlarının okunması ve tetkiki.

3 — Yönetim Kurulu ve idare heyeti seçimi.

4 — Yapı Kooperatifi kurucu heyetinin ayrılması.

5 — Dilekler ilişki.

İstiye Gemi Sanayii İşçileri Sendikası Yönetim Kurulu

Kongreye davet

İstanbul Makine Sanayii İşçileri Sendikasından :

6 Eylül 951 Cumartesi günü saat 16 de Cihali Tekel Kutu Fab. Sokulunda ilk genel kurul toplantısı yapılacaktır.

Üyelerimizin teşrifleri rica olunur.

GÜNDEM :

1 — Faaliyet raporunun okunması.

2 — Hesap raporunun okunması ve yeni bütçenin tesvibi.

3 — Seçimler.

4 — Dilekler. (5476)

İşçi ücretlerinin artırılması artık bir zaruret halindedir

1940 senesine kadar memleketimizde işçi yevmiyesi, Japonya ve Hindistan gibi en az işçi yevmiyesi verilen memleketlerden bile daha hayli düşüktü. 1939 senesinde Urfa ile Diyarbakır arasında yapılan Han Kamil köprüsünün temelindeki suyun boşaltılmasında alâkalı müteahhit, müdür yerine, daha ucuz olduğu için, el işçiliğini ayrıkları kullanmıştır.

Beynelmilel neşriyatın, bir çok memleketlerin işçi yevmiyeleri ve satın nisbetleri gösterdiğini hatırlıyorum, bir nebze, gösterilmiştir. Memleketimizde yerleşmiş ve yerleşmekte olan Hint Kâmil kooperatifleri üzere olan yabancı girket ve müesseselerin hesap ve plânlarında, birdeki düşük işçi yevmiyesi, bu hususta bir âmil olmuştur ve olmaktadır.

İşçi yevmiyeleri, memleketimizin muhtelif bölgelerinde göre değişiktir. Anadoluda, İstanbulda asgaran, daha az yevmiye verilmektedir.

İş Kanunumuzun hükümlerine göre, fark gözetilmeksizin müsavi ücret verilmesi lâzım gelmektedir. Fakat, bu hükmün tatbiki, bir çok sebeplerden dolayı, bugün için, mümkün değildir. Bu sebeplerden, en mühimi, ücretlerin, memleketin iktisadî kudretine uygun olmamasıdır. Bu sebeple, bugün, memleketimizde, ücretlerin artırılması, bir zaruret halindedir.

Bu artırılmanın, bir çok şekillerde olabileceğini, bu yazımızda, ayrıca izah etmiştik. Bu şekillerden, en mühimi, ücretlerin, hayat pahalılığına göre, ayda 24 lira ev kirası veren beş nüfusla aile için (394,8) dir.

Artış, 24 lira kira verenler için 200 şer lira, 12 lira kira verenler için yüzde 28,8 dir.

İnsan Hakları Beyannamesinin 24 ncü maddesinin 2 ci fıkrasında, aynen, şöyle denmektedir:

«Çalışan herkes, kendisine ve ailesinin mevcudiyetine insan şerefine yakışır bir şekil verebilmesi için, mümkün olduğu kadar geniş istemek hakkını haizdir ve ihtiyacı olduğu takdirde diğer sosyal teşkilâtlar ile de desteklenir.»

İş Kanununun 22 nci maddesine göre:

«Umumî ve içtimaî zaruretler dolayısiyle Çalışma Bakanlığınca lüzum görülecek yerlerde ve iş nevilerinde mahiyetin hususiyetine göre ününde tutularak gerek saatbasına veya günde lik, yahut haftalık veya aylık hesabiyle ve gerek parça başına, sabit veya hareketli miktarına göre veya saire şekillerde ödenecek işçi ücretler nin en aşağı haddini tesbit komisyonlarca tesbit olunur.»

Bu asgarî ücret tayin edilmeli ve bir işçinin kendisine ve süleyman mevcudiyetine insan şerefine yakışır bir şekil verebilmesine imkân vereceği miktarda olmalıdır.

Bu asgarî ücret haddi donmamalı, aylık geçişme endeksi göz önünde bulundurularak, mütehavvil olmalı, kâffiye, yani, ihtiyaçlarımızın işçilerin ücretleri, bu asgarî ücret üzerinde kademelenmelidir.

İş Kanunu ve fazla saatlerle çalışma hükümlerinine göre, kanunî günlük çalışma saatlerinden fazla çalışmalar günde en çok üç saat olabilir. Hele bir fazla saat çalışma için verilecek ücret, normal çalışma ücretinin saat başına düşen miktarının yüzde (25) den, yüzde (50) ye kadar yükseltilmesi suretiyle ödenir.

İşçi, normal iş saatlerinden sonra çalışmasında ve fazla enerji sarfetmek, kendi ni zorlamak mecburiyetinde olduğundan daha fazla yiyecek, içecek ihtiyacı duyar. Bu fazla iş saatleri için, normal çalışma ücretinin saat başına düşen miktarının yüzde 50 ye kadar, hattâ yüzde 50 den yüzde 100 e kadar arttırılması suretiyle ücret verilmesi zarfedilen emekle telâfi edilmiş olur.

1928 senesinde kabul memleketimizde, fazla iş saati için, bir yüzde yüz ilâveli ücret ödenmiştir.

«Fazla saatlerle çalışma» mânâsınamesi: ile, İş Kanununun bu hususttaki maddeleri değiştirilmeli, normal iş saatlerinden fazla çalışmalar için saat başına yüzde yüz ilâveli ücret verilmesini kanunlaştırılmalıdır.

Bir sendikacıya mektup

Yazan : İbrahim GÜZELCE

Elleri kolları kıskıvrak bağlanmış bir bulunduğu yere, bir adım ileriye gidemiyecek şekilde sıkıştırılmış bir kimsenin, bunun gibi, Derisine hazırlanmış ziğeri koyup da, sonra kediye dönerek :

— Kurnaz ve çevik, diye çırpınıyordun. En güzel yiyeceği bununun dibine koyduğunun halde bile, kediyi yakalayamıyordun.

Demeğe benziyor.

Derdi ne hangi birisinden söylemeye bilmem. Bir türlü kendini doğru anlatamıyor, toplantı yerlerinden deri etmiş olmuş, bir kanunun hükümlerini değiştirmek, veya bir kanunun hükümlerinden bazılarını kaldırmak için bir salonun içerden ve dışardan polis kordonu altına alınmaları gibi, bir hayanın ve bir kanunun tatbiki ile tehditi! Meğerse bu gecede mevcut tatdair için ne mühim bir konu meselesi, ne de bütün bunlar, bize, yolumuzda daha sıhhatli yürüyüp gelişebilmemiz için birer taş vazifesinden başka bir iş yapamıyorlar.

Fransız müteffekiri, Montaigne'nin güzel söylediği gibi «Benim için ve sanatın yaşamasını» Bana hayatımı duydukları, gördüğüm ve yaşadığım gibi anlatmaya mecburdenler, mimarsa da desinler ki; sen bu binayı yapmakla, ne yaptın? Bir başkasına göre; kendi bilginle değil, başkasının bilgisile bahsedebilmek! Hayır kardeşim. Çöpçü, ziridinden hayretle diyor, tanıyanların dinlerinde ettikleri kardeşim. Mektup yaz.

Açık teşekkür

Herkes için İşlik Fabrikasında çalışan 198 işçi arkadaşımın 8/9 pazartesi günü saat 14 de Kuruçeşme'de yapacakları gezintiye iştirak edeceğimden ve bu münasebetle bana gösterdikleri sempati ve misafirlerini temsilen teşekkürü bir borç bilirim.

Başmüfettiş
Refik GEZGAN

Tekstil rozeti

Tekstil ve Orme Sanayi İşçileri Sendikası rozet çıkarmağa karar vermiştir.

Hukuk köşesi

İşçilere ağır gelen vekâletname masrafı

Yazan: Av. Hafik Barutçuoğlu

İşçi hayatını günün birinde, kendi emeğile kendisine sağlamak asgarî bir hayat temin edebilmesidir. Bir şeyler biriktirmek, bir iş veya bir bidevi üretim görmek, onun imkânlarından yararlanmak, çok uzaktır. Bu sebeple işçinin hakkında, onun kanunların, onun hakların, kendisine verildiğini duğu kadar masrafsız da elde edebilmesini temin etmesi tâbirde Nitekim bu maksatla, bir çok kanunlarımız da bazı hükümdan bu şekilde bir takım kolaylıklar tanımıştır. Fakat, ne gariptir ki, bu çok acaip ve antisosyal tatbikatı görmüyoruz.

Bu sebeple biz bu yazımızda işçilere ağır gelen vekâletname masrafı ve külfetinden bahsetmek istiyoruz:

Yukarıda söylediğimiz gibi bir kanun, çalışırken, daha ekmeğe ancak çıkartabilmektedir. Bu bu işçinin patronu ile ihtilâfa düşmesi halinde, işten çıkartıldığını düşünün. Eve gidecek ekmeği yok demektir. Şimdi bu adam hakkını nasıl arayacaktır?.. Masleef bir işçi, bu hakkını bulmak için bazı takip etmekten âcizdir ve bir avukata başvurmak mecburiyetinde kalır. Fakat, gerektiği şimdiki bir tarafa bırakalım her şeyden önce mükellin ona bir vekâletname vermesi lâzımdır. Vekâletname masrafı ise, gerek hususî, gerek umumi vekâletname olsun, ücreti ile beraber 25 liraya ağır külfet olmaktadır. Kanunlarımız ise başka türlü hareketle imkân vermemektedir. Çünkü iş davalarına asliye mahkemeleri bakmaktadır. Bu takdirde Hukuk Muhakemeleri usulü kanununa göre avukata verilecek vekâletnamenin noter tarafından tasdiki icabetmekte ve bu da masrafli olmaktadır. Halbuki bu masraflardan diğer bazı hallerde masrafsız vekâletname tanzimini mümkün kılmaktadır. Meselâ, kanunen sulh dâire âmirlerinin ve erkeç için kendi subayları yanında vekâletname tanzimi masrafsız olduğu gibi.

Zaten noterin de yapabildiği zatında vekâletname alındıktı imzanın tasdiki ve bu yüzden ödediği tesbit ve tasdikten başka bir şey değildir. Sırf vekâletname verebilmek için bu masrafa katlanmaya mecburiyetinde kalmaktadır. Bu hâl, bir çok işçilere, iş davalarında müracaatlarına mani olduğu gibi, bu hususta bir kanun değişikliğine teşebbüs etmiyoruz ve iş davalarına mahsur kalmak üzere işçi vekâletnamelerinin masrafsız olarak tanzimi mümkün kılınmak lâzımdır.

Hazır sırası gelmişken sendikaların üyelerine olan mükellefiyetlerine de biraz temas edelim:

Kendi patronu ile ihtilâfa düşen bir işçinin en büyük avukatı müracaatla onun ücretini ödemesi hemen hemen imkânsızdır. Halbuki bugün, işçilerin toplu olarak bulunduğu bilhassa büyük şehirlerde, iş davalarına mahsus bir sahasında sendikalar kurulmuş bulunmaktadır ve daha da kurulmaktadır. Bu sendikalar ise sendikanın kendi namına bir avukat tutması veya onunla anlaşma ile hareket etmesi halinde hem hakkı mağdur bir işçiye sağaran çok daha fazladır. Ancak bunun için de intizâflarında sendikaların üyelerini mahkemelerde temsil edebilmeleri için, bir kısım sendikalar vereceği tek vekâletname ile üyelerini mahkemelerde bütçeye temsil edebilmeleri hâsıl olsun. Geçi 5018 sayılı Sendikalar Kanunu Sendikaların, hiçbir tüzüğünde bu hükümlere göre hale olduklarını yetkileri genişletecek daha bazı hükümler vermiştir. Meselâ bu kanun 4 ncü maddesinin E bendinde sendikaların «genel menfaatlerini» müşterek menfaatlerini, tâbiri o kadar mânâ

(Devamı 3 ncü sayfada)

İşçi Röportajları

Yazan : Mustafa GÜLİKKİN

İnşaat İşçileri Kanunlardan istifade etmediklerini bildirbi

Apartman iskelesinden düşüp ölen İşçiler

Ne zaman «Bir köpek yıkıldı», yahut «Bir apartman çöktü» diye bağıran bir havadisi okursam hatırıma inşaat işçileri gelir. Bu cefakâr işçi kardeşlerimin durumunu düşünür dururum.

«İskele çöktü, üç işçi öldü»

Sekiz dokuz yıl evvel bir güneşli güz günüydü. Ankara'da Topçu Kışlası'nın yeni bir binası yapılıyordu. Bu binanın inşaatında çalışan bir arkadaşımın ölümüne gitmiştim. Sendika Başkanı Hamdi Çapa orada idi.

— İnşaat işçilerinin çalışma şartları hakkında sizden malûmat rica edecektim» dedim.

Beni nazikâne karşıladı.

— Evvelâ şu yokta üzerinde duralım, dedi. İnşaat demekle mi, apartmandan köprüye, okuldan mendirelere kadar yapılan bütün işler kastedilir. Kalorîferli sıcak odalarda yatıp oturulan, içinde çaylar, balolar tertip edilen evlerden, lüks ve cazibeli binalara kadar hepsini bizim işçiler yapar. Fakat hiç birinin başını sokacağı bir yuvası yoktur.

Birer durdu. Sonra da:

— Bizim işçilerin derdi öyle büyük ki, dedi, ne sendikamız bunu bilmek istemez, duymak istemez, hattâ işitmek istemez. Bu meseleleri düşünmek zahmetine bile katlanmaz. Bizim işçiler acıları ile kıvranır, durur, gündeliğinin artmasını ister. Karşısına patron çıkar:

— Ne zammı? der, istemezsen çekil git.

Bazısı aksi de olur. İşçi zam ister. Is veren vermez.

İşçi:

— Öyle ise ben çalışmamalı der. Bu defa da:

— İşçiler grev yaptı! diye karşısına polis çıkarırlar. Velhasıl Yusufun dediği gibi:

— Kimden kime şekva edelim?»

Derdi dertli konuşan muhatabıma:

— Bunların elbette sebepleri var» dedim.

— Elbette» dedi ve izaha başladı.

— Bizim işçiler, İş Kanununa dahil değildirler. Bu kanun, İş Kanunu işçilerin en çok sekiz saat çalıştırılacağını yazar. Fakat inşaat işçileri en az 9,5 saat çalışır. Günde 16 saat çalışan da yok değildir. Fakat hiç bir sorumlu makam, devlet memuru, işverenî karşısına alıp da:

— İşçiler bu kadar çalıştırmazsın! demez ve ceza yazmaz.»

— Bir nokta daha var!» diyen Sendika Başkanı arkadaş, inşaat işçilerinin kanun karşısındaki durumlarını izaha devam etti.

— İşçilerimizin parmağı kopar, kolu kırılır. Hattâ apartmanların iskelelerinden, merdivenlerin düşer, ölür. Ne kendisine, ne varislerine hiç bir tazminat' verilmez. O işçi, başkasına ait apartmanın yapılması can verdikten sonra köyünde yarı dilzüne insan, ataları, özellikle bir birlikte yetiştiği yöresinde sefalet içinde yürümeğe, göz yaşlarını akıtmağa devam eder.»

Gözümün önünde bir tablo canlandı. İçimi bunduluğunuzu hissettim. Soyleyecek bir söz bulamadım.

Hamdi Çapanın Portresi

Bir müddet sonra:

— Sendika Başkanı:

— İşte böyle, dedi, İnşaat işçileri Sigortadan doğum yardımı, ölüm parası, falan diye hiç bir şey denek de almaz. Hattâ bizim işçilerin Cumaası, Pazarı da yoktur. Hafta tatillerinde çalışır. Bayram larda çalışırlar. Bu bakımdan ilk önceleri ücretli Pazar ve Bayram Tatilleri Kanunu neg rediliyor sevinir gibi oldük. Kanunu gördüğümüz sukutu hayale uğradık.»

— Neden?» diye sordum.

— Çünkü, dedi, bir inşaatta bir işçi altı gün çalışır, işini bitirir. Sonra başka bir, iş yerine girer. Yani işveren:

— Sen yanımda dört gün çalıştın. Beşinci gün başka inşaatta Sana nasıl yarım gündelik vereyim?» der ve hiç bir şey ödemez. Herhalde inşaat işçileri hiç bir zaba katmadıklar bu kanunu hazırlarken...»

Başını iki tarafa salladı:

— Val Kardeşim, dedi. Bizim derdler bitmez...»

(Devam edecek)

Hukuk köşesi

(Başlarafı 2. ci sayfada)

hem ve elastikdir ki insanı dalmi bir tereddüt ve kararsızlık içinde bırakmaktadır. Bir kanunun ise, onu açıklıyan başka bir hüküm sevketmeden tek başına bu derece müphem ve elastikî mefhumlar kullanarak vatandaşları şüphe ve tereddüt içerisinde bırakması bence doğru değildir. Ayrıca bu kanun aynı bendinde bir hayli garibimize giden ve izah edemediğimiz bir husus da Sendikaların kuruluş şekillerinde, meydanlara düşer, düşer. Ne kendisine, ne varislerine hiç bir tazminat' verilmez. O işçi, başkasına ait apartmanın yapılması can verdikten sonra köyünde yarı dilzüne insan, ataları, özellikle bir birlikte yetiştiği yöresinde sefalet içinde yürümeğe, göz yaşlarını akıtmağa devam eder.»

Gözümün önünde bir tablo canlandı. İçimi bunduluğunuzu hissettim. Soyleyecek bir söz bulamadım.

Hamdi Çapanın Portresi

Bir müddet sonra:

— Sendika Başkanı:

— İşte böyle, dedi, İnşaat işçileri Sigortadan doğum yardımı, ölüm parası, falan diye hiç bir şey denek de almaz. Hattâ bizim işçilerin Cumaası, Pazarı da yoktur. Hafta tatillerinde çalışır. Bayram larda çalışırlar. Bu bakımdan ilk önceleri ücretli Pazar ve Bayram Tatilleri Kanunu negrediliyor sevinir gibi oldük. Kanunu gördüğümüz sukutu hayale uğradık.»

— Neden?» diye sordum.

— Çünkü, dedi, bir inşaatta bir işçi altı gün çalışır, işini bitirir. Sonra başka bir, iş yerine girer. Yani işveren:

— Sen yanımda dört gün çalıştın. Beşinci gün başka inşaatta Sana nasıl yarım gündelik vereyim?» der ve hiç bir şey ödemez. Herhalde inşaat işçileri hiç bir zaba katmadıklar bu kanunu hazırlarken...»

Başını iki tarafa salladı:

— Val Kardeşim, dedi. Bizim derdler bitmez...»

(Devam edecek)

Hukuk köşesi

(Başlarafı 2. ci sayfada)

hem ve elastikdir ki insanı dalmi bir tereddüt ve kararsızlık içinde bırakmaktadır. Bir kanunun ise, onu açıklıyan başka bir hüküm sevketmeden tek başına bu derece müphem ve elastikî mefhumlar kullanarak vatandaşları şüphe ve tereddüt içerisinde bırakması bence doğru değildir. Ayrıca bu kanun aynı bendinde bir hayli garibimize giden ve izah edemediğimiz bir husus da Sendikaların kuruluş şekillerinde, meydanlara düşer, düşer. Ne kendisine, ne varislerine hiç bir tazminat' verilmez. O işçi, başkasına ait apartmanın yapılması can verdikten sonra köyünde yarı dilzüne insan, ataları, özellikle bir birlikte yetiştiği yöresinde sefalet içinde yürümeğe, göz yaşlarını akıtmağa devam eder.»

Gözümün önünde bir tablo canlandı. İçimi bunduluğunuzu hissettim. Soyleyecek bir söz bulamadım.

— Doğru vallaha Zeynel ağa! dedi, biz de dokuz oğuluz, onlar da!

Güneşte büsbütün sararmış, bir yana benliyordu.

Zeynel Kâhya'ya içmek için zarlarını altbaşındaki çaycının bulunduğu tarafa gitti.

Derken Zeynel Kâhya:

— Söğen de, duyan da boyunca günaha girer!» dedi.

Kemal Cesur:

Tabii yahu!» diye tasdik etmedi.

Tabiîde demin niye arka çıktın?» dediler.

— Siyaset oğlum! dedi. Kemal Cesur'un gibi gire tarak vuracak geçinmek için!»

Paydosta ırgatbaşının yanına sokulan Kemal Cesur :

— Seninki gene ne Allah kodu, ne aha bacı, ne de küncüden ufak, bahsel olsun!» dedi.

— Kim?»

— Zeynel!»

— Niye?»

— Benden duymuş olma.. Sizi de karıştırdı!»

— Ne gibi?»

— Onlara eli yemek, has ekmek dedi, onlarda dokuz oğlu biz de dedi...»

Yanılmadınız, hamam makinesinin vidalarını sıkıştırmakta olan patoz ustasına dönen ırgatbaşı:

— Duydun mu Zeynel'in maşallâhı?» dedi.

İşinden başını kaldırmaksızın ustası:

— Yalan da değil,» cevabını verdi.

Ötedenberi ırgatbaşıyı sevmezdi. Kirli beş kâğıtla kumar oynarken, gözlerinin patozda otuz beş kişiyi günde yirmi sefer çalıştırmak suretile milletin kirar gelirini, ok kişilik farkı cebine atarak.

Gece kumardan dönmekte olan Zeynel'e karşılaşınca, onu bir kenara çekerek:

— Bu Kemal Cesur'dan kendini kolla!» dedi.

Derhal kuşkulanan Zeynel :

— Niye?» diye sordu.

Ustabaşı duydukların anlattıktan sonra :

— Âğuni sıkı tut!» tavsiyesinde bulundu.

Zeynel'i bir düşüncedir almıştı. Bu, kendisini değil, fakat beş oğlum Kemal Cesur. Ben de Zeynel'sem.....»

O hafta sonunda ırgatbaşı Zeynel'e yol verdi, yerine Kemal Cesur'u terfi ettirdi. Bu suretle Kemal Cesur artık çift hafatlılı olacaktı.

Yeni haftanın başıncı gecesiydi. Yıldızlar kuvvetli bir sıy vardı. Harmanın içine devrilli devrilivereen ırgatların dig gürültüsü, homurtular ve sayıklamaları sayılık geceyi doldurmuyordu.

Zeynel yolla harmanlarının arasındaki bişlimiş tarlaya emeklipyerek geçti. Harmana yürmi metre kala yüzü koyun yatti, karnı üzerinde sürünmeğe başladı.

Harmanın yanına gelince durdu, etrafa kulak verdi. Yorgun ırgatların mültüleri bütün çarşılarından başka ses yoktu.

Zeynel dizüstü kalktı, dizleri üzerinde yürümek yoluyla ahırdaki ırgatların yüzleri arasında Kemal Cesur'unkini aramağa başladı. Bulamayınca geriledi. Ölesiyen gerildi. Sıcak bir kan yüzüne hücum etti, sol kulağı çınladı.

Bu sırada yorgun saçları ve uzun yüzüyle miğil müşl yatmakta olan adama uzun uzun baktıktan sonra yüzünü çıkardı, açtı. Sustalının bir su gibi parlak demiri aşın altında çıkıldadı.

Kemal Cesur'u bir bitmiyordu kil!

Sustalıyı kapayıp, kardeşlerinin yanına attı, kihrtin çıkardı, etrafı tekrar kolladıktan sonra kibritü tutuluck çaktı, saplan bir tuğlarınla yola doğru koşmağa başladı.

İnce, turuncu alevler kıpırdamadan birlikte süratle büyüyordu. Koca harman birdenbire yekpare bir alev halini aldı. Alevlerin aşından koşuşan ırgatların haşkınışları, yanık koklusu geceyi doldurdu.

Bütün bunları beş yüz metre öteden, ihtiyar bir dutun dallarının arasından seyretmekte olan Zeynel, sakallı yüzünün sert hatlarile gülümsüyordu.

Soma işçilerinin elbise ve postal paraları hakkında ileri sürülen yeni iddialar

Durumun tahkikini önemle isteriz

Soma, (Özel) — İşçi Hakkının 6. sayısında Garp Linyitleri İşletmesinde vazifeli Macit Özlerin işçilerden haksız yere elbise ve postal parası kestiğini bildirmiştim. Bu haklı şikâyetin çıkması üzerine Macit Özler, bir yaya gönderdiği mektup ile şikâyetin garazkârane ve hisli tesirlerle yazıldığını anlatmış, Soma işçileri bu ücreti okuyunca hayret etmişlerdi.

Hâdisenin aslı ve Macit Özlerin durumu şudur :

Macit Özler, müfettiş kadrosunda işçi memurudur. İdare âmiri mıvanisi değildir.

Nizama aykırı olarak miadı dolmuş ve dolmamış elbise ücreti 13 lira, postallardan 16 lira kesti mişlerdir ve işçinin göz yaşına bakmamiş. Bu mesele ve hâdisin Özlerin durumu tetkik edilirse hakikat kendiliğinden ortaya çıkar. İşçiler arasında mahkeme önünde iddialarını ispata hazırdır.

İŞÇİ HAKKI — G. L. İ. İşçileri ile — bir iddiaya göre — idare âmiri mıvanisi, —bir iddiaya göre de— işe memuru arasındaki kargılıklı iddialarını tahkiki elbette ki faydalı olacaktır. Bir, bazı olsa ve söylentileri sütunlarımıza getirmeği şimdilik doğru bulmadık. İlgililerin dikkatini çekeriz.

Yabancı mal ithalatı

(Baş tarafı 1.inci sayfada)

timizi bir pazar yeri haline getirmelerin ileri gelmektedir. Bu durum esef edilecek bir durumdur.

Memleketimize tabiat bir türlü imkân bahşetmiştir. Tabiî ve beşerî kaynakları bugün en zengin memleketlerin kıyas edilebilecek durumdadır. Fakat bu kaynakların verimini arttırmak, onları geliştirmek hususunda evvelki neslin ihmalkârlığı ve bugünkü nesle de alâkasızlığın acısını çekiyoruz.

Kendi piyasamıza çeşitli ülkelerin mamul malları hâkim olmuştur. Dünya yüzünde hiç bir ülke devlet yoktur ki yabancı malların bu derece temerküz etmesine müsaade etmiş olsun.

Dokuma işçilerinden Hamdi Çakıt da demiştir ki:

— Sekiz hükümetin son gündeydi. Avrupa Birliği Ekonomik Konferansına Türkiye de davet edilmişti. Devrin Devlet Bakanı Cemil Sait Barlas, temsilen bu konferansa iştirak etti. Verdiği beyanat ile bitiren Bakanımız, yurda dönünce gazetecilerin alınan kararlar hakkındaki sualine şöyle cevap verdi: «Memlekete ucuz fiatla kumaş ithal edilmesini kararlaştırdık ki bu memleketimiz için büyük bir sâdmdır.» O zaman bu fikrin gazteden ayrılarak bir bokladığı kaldı ve akıldmdan şöyle geçti.

Çünkü bir üyenin ancak umduğu menfaat derecesinde bir kuvvetle cemiyetine bağlandığı inkâr edilmez bir hakikattir. Bunun için sendikalar kanununun merkür bendinin de değiştirilmesi ermesinde bulunuyorum.

HİKÂYE

Aylı bir gecede...

Yazan: RUŞTU CEVHAN

Hesat mevsimiydi.

60 - 70 hararet derecesini bulan müthiş güneşin altında koşar adımlı iş görmekten haşlanmaya dönen patoz ırgatları, öğle yemeğine oturmuşlardı. Beşer, altışar kişilik mangalar halinde, bakır karavanaların etrafına sıralanmışlar, yaş yerine sayrılık parlatılmış yarma pilavını kepçe kapaşa yiyorlardı.

Koltuğuna Zeynel'in dişleri arasında birden bir taş çatırdadı. Elindeki tahta kaşığı müthiş bir küfürle fırlattı.

— Size müslüman diyenin ağzının, avradının, kırk basamağının ufağını,.....»

Karavana başındakilerden biri ihtiyar.

— Tövbe estağfurullahi» demiş bulundu.

Bütyarın gençsini kışımla dürten Zeynel :

— Ne estağfurullahi? dedi, dişim kırıldı ordu. Estağfurullahi mış.. Ben soğünce günah, dişimi kırınca sevap?

Aklları karıştı, iri gözlerile ihtiyarına bakıyorlardı.

İhtiyar gök bile diyememiştir. Zeynel'in vurucu, kırıcı, gövde kanlı biri olduğunu billiyordu. Yerinde bulunduğu halimiş, gözlerini bile kaldırmadan, pilâvını kaşıklıyor, birer kösele kadar kuru ekmeğini dişsiz ağzıyla ve çok zorlukla çiğneyerek yutmağa çalışıyordu.

Karoğlu, kocaman bir ağustos böceğini hatırlatarak güneşin altında uyuklıyan harman makinesinin gövdesine bağlaş kurmuş, yemek yemekte olan patoz ustasını, ırgatbaşı ve usta muavinini gözetlemekte.

— Onlara eli yemek! dedi, has ekmek, ayran... Yemek de kalaylı sahanlarda gider!»

Sarı saçları, inecelik bıyığı ve uçurum yüzüyle bir ülkiyi hatırlatan dostacı Kemal Cesur:

— Doğru vallaha Zeynel ağa! dedi, biz de dokuz oğuluz, onlar da!

Güneşte büsbütün sararmış, bir yana benliyordu.

Zeynel Kâhya'ya içmek için zarlarını altbaşındaki çaycının bulunduğu tarafa gitti.

Derken Zeynel Kâhya:

— Söğen de, duyan da boyunca günaha girer!» dedi.

Kemal Cesur:

Tabii yahu!» diye tasdik etmedi.

Tabiîde demin niye arka çıktın?» dediler.

— Siyaset oğlum! dedi. Kemal Cesur'un gibi gire tarak vuracak geçinmek için!»

Paydosta ırgatbaşının yanına sokulan Kemal Cesur :

— Seninki gene ne Allah kodu, ne aha bacı, ne de küncüden ufak, bahsel olsun!» dedi.

— Kim?»

— Zeynel!»

— Niye?»

— Benden duymuş olma.. Sizi de karıştırdı!»

— Ne gibi?»

— Onlara eli yemek, has ekmek dedi, onlarda dokuz oğuluz biz de dedi...»

Yanılmadınız, hamam makinesinin vidalarını sıkıştırmakta olan patoz ustasına dönen ırgatbaşı:

— Duydun mu Zeynel'in maşallâhı?» dedi.

İşinden başını kaldırmaksızın ustası:

— Yalan da değil,» cevabını verdi.

Ötedenberi ırgatbaşıyı sevmezdi. Kirli beş kâğıtla kumar oynarken, gözlerinin patozda otuz beş kişiyi günde yirmi sefer çalıştırmak suretile milletin kirar gelirini, ok kişilik farkı cebine atarak.

Gece kumardan dönmekte olan Zeynel'e karşılaşınca, onu bir kenara çekerek:

— Bu Kemal Cesur'dan kendini kolla!» dedi.

Derhal kuşkulanan Zeynel :

— Niye?» diye sordu.

Ustabaşı duydukların anlattıktan sonra :

— Âğuni sıkı tut!» tavsiyesinde bulundu.

Zeynel'i bir düşüncedir almıştı. Bu, kendisini değil, fakat beş oğlum Kemal Cesur. Ben de Zeynel'sem.....»

O hafta sonunda ırgatbaşı Zeynel'e yol verdi, yerine Kemal Cesur'u terfi ettirdi. Bu suretle Kemal Cesur artık çift hafatlılı olacaktı.

Yeni haftanın başıncı gecesiydi. Yıldızlar kuvvetli bir sıy vardı. Harmanın içine devrilli devrilivereen ırgatların dig gürültüsü, homurtular ve sayıklamaları sayılık geceyi doldurmuyordu.

Zeynel yolla harmanlarının arasındaki bişlimiş tarlaya emeklipyerek geçti. Harmana yürmi metre kala yüzü koyun yatti, karnı üzerinde sürünmeğe başladı.

Harmanın yanına gelince durdu, etrafa kulak verdi. Yorgun ırgatların mültüleri bütün çarşılarından başka ses yoktu.

Zeynel dizüstü kalktı, dizleri üzerinde yürümek yoluyla ahırdaki ırgatların yüzleri arasında Kemal Cesur'unkini aramağa başladı. Bulamayınca geriledi. Ölesiyen gerildi. Sıcak bir kan yüzüne hücum etti, sol kulağı çınladı.

Bu sırada yorgun saçları ve uzun yüzüyle miğil müşl yatmakta olan adama uzun uzun baktıktan sonra yüzünü çıkardı, açtı. Sustalının bir su gibi parlak demiri aşın altında çıkıldadı.

Kemal Cesur'u bir bitmiyordu kil!

Sustalıyı kapayıp, kardeşlerinin yanına attı, kihrtin çıkardı, etrafı tekrar kolladıktan sonra kibritü tutuluck çaktı, saplan bir tuğlarınla yola doğru koşmağa başladı.

İnce, turuncu alevler kıpırdamadan birlikte süratle büyüyordu. Koca harman birdenbire yekpare bir alev halini aldı. Alevlerin aşından koşuşan ırgatların haşkınışları, yanık koklusu geceyi doldurdu.

Bütün bunları beş yüz metre öteden, ihtiyar bir dutun dallarının arasından seyretmekte olan Zeynel, sakallı yüzünün sert hatlarile gülümsüyordu.

İşçi ve SPOR

Ayyıldız, Doğan Güneş, Cam spor hükmen galip, Akınspor mağlûp. Hususî maçta Yıldıran spor 2 - Akarca Gençlik 2

«Güreşçi Faik Ağabey» kupası maçlarına 2/9/1951 Pazar günü yine Eyüp sahasında devam edilmiştir. Fakat bir kaç haftadanberi Yıldıran spor, Doğan yıldız, Bülbüldere, Kalespor, Balat Kültür spor maçlara gelmediğinden çekildikleri anlaşılıyor. Bu vesile ile de Kupa maçlarının tadı kaçmış bulunuyor. Bu hafta Doğan Güneş, Ay — Yıldız, Cam spor hükmen galip, Çetin spor Akınspor'u 5-1 mağlûp etmiştir.

Yıldıran spor: 2 Akarca G. 2

2 Eylûl 1951 Pazar günü Yedikule sahasında Yıldıran spor (A), (B) — Akanca (A), (B) takımları arasında bir dostluk maçı yapılmıştır.

Saat 12.00 de yapılan (B) takımları maçında Yıldıran spor yediği 4 gole mukabil Rafet ve Güneyin pası ile Abdullah'ın ayağile 2 gol çıkararak maçı 4 - 2 mağlûp bitirmiştir. Maça Yıldıran spor şu tertiple çıkmıştır :

Nedim — Avni, Yılmaz — Mehmet, Erdoğan, Özer — Abdullah, Güney, Nuri, Hamdi, Rafet.

İkinci maç saat 14.30 da (A) takımları arasında yapılmış ve Enver Uzunöner'in kaptanlığı altındaki Yıldıran spor'lular şu kadroyla sahada yer almışlardır.

İsmail
Enver Selâmı
Faik Hilmi Nevzat
Osman Hasan Emin Gazanfer Nahit

Maça Yıldıran spor'un vuruşiyle başlandı. İlk ânlar mukabil akınlarla geçiyor. Her iki takımın da yaptığı akınlar tehlikeli oluyordu. İşte 17 nci dakikada Akarca takımı sağdan yaptığı bir akını golle neticelendirdi. Bu golden sonra Yıldıran spor'lular ilk dakikalara nazaran daha anlaşmalı bir oyun tatbik ediyorlar.. 26 ncı dakikada Yıldıran spor üst üste üç korner kazandı. Çekilen iki korner netice vermedi. Fakat üçüncü çekilen kornerde top Nahidin ayağını buldu, Nahit de bunu güzel kullanarak gole çevirdi. Ve devre 1—1 berabere bitti.

İkinci devrede Yıldıran S. Hilmi'nin yerine İshak'ı alarak oyuna başlıyor. Anlaşmalı ara paslariyle oynayan Yıldıran'lılar Osman'ın ayağile bir gol daha attılar.. Bu golden sonra Akarca da Ferruh'un ayağile bir gol atarak buna mukabele etti. Maç çok çekişmeli oluyordu. Maçın sonlarına doğru Yıldıran spor Emin vasıtasiyle bir gol daha attı. Hakemin verdiği gol kararına Akarca gençleri itiraz ederek hakemi kararından vazgeçirterek Yıldıran spor'un bir golünü heba etmiş oldular. Maç da 2—2 berabere sona ermiş oldu.

Faik KALYONCU

Akarca takımı ile 2—2 berabere kalan Yıldıran Spor on bir'i

Demiryolu işçileri

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

rine 8 de başlaması istenmiş, «amele» adı verilen müstahdemlere de ekmek ve yemek verilmesi lüzumu belirtilmiştir. İşçiler, ücret zammı almak için «imtihan» a tâbi tutulduklarından şikâyet etmişler, mutlaka asgarî ücret bareminin tatbiki lüzumu belirtilmiştir.

IŞÇI HAKKI
Haftalık Siyasî Müstakil Gazete
Gönderilen yazılar geri verilmez.

Yıllık abonesi 520 kuruş
Altı aylık 260 »

İlân Tarifesi
Başlık 20.00 lira
Resmî ilânların bir santimi 2.00 »
Kongre ilânları 7.50 »

Doğum, nişan, düğün ve ölüm ilânlarından hiç bir ücret alınmaz.
Basıldığı Yer: Son Telgraf Matbaası

Işçiler sigortadaki ilâçlara göre hastalanacak

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

mevcut ilâçlara göre yeniden tanzim edilerek gönderilmesini ve bundan böyle ona göre reçete yazılmasını hasseten rica ederim.»

«Sağlık Merkezimiz eczanesinde mevcut müstahzarların listesi ekli olarak gönderilmiştir. Eczanemizce emriniz üzerine imal edilecek reçeteler haricindeki hazır ilâçların listede yazılı olanlar arasından seçilerek yazılması işlerimizin daha kolay ve verimli olmsı bakımından doğru olacağını hatırlatır, saygılarımı sunarm.»

IŞÇI HAKKI — Bu yazılardan anlaşıldığına göre; işçiler, Sigorta Sağlık Merkezi eczanesinde mevcut olan hazır ilâçlara göre hasta olurlarsa ne âlâ! Aksi takdirde, hastalığına uygun düşmese bile ona yakın bir ilâçla hasta hasta sürünecektir. Hem bunun böyle olması, sigorta işlerinin «daha kolay ve verimli olması bakımından doğru» imiş! Amma, işçilerin sağlığı bakımından zararlı, hattâ tehlikeli olabilir. Bunun ehemmiyeti yok! Yeter ki Sigortanın işleri daha kolaylaşsın, vazifeli baylar zahmet buyurup yorulmasınlar!

Bir hastaya birbirine yakın ilâçlardan herhangi birinin verilmesinde tıbben belki bir mahzur yoktur. Fakat öyle hastalıklar vardır ki mutlaka falan müessesenin, falan addaki iğne veya ilâcı ile ancak iyileşebilir. Bunu bir başhekimin bizden iyi bilmesi gerekir. Böyle iken doktorları «eczahaneye göre» ilâç yazmağa icbar etmek işçi sağlığına düpedüz önem vermemek demektir. Baylar! Işçiler, yaşamaları ehemmiyetsiz lâalettayin birer mahlûk değil, bu memleketin en gözde olması gereken vatandaşlarıdır. Işçiler, bin bir türlü gayri sıhhî iş yerleri ve iş şartlarında hastalandıktan sonra Sigorta eczanesinin dar çeşitli eczanesindeki ilâçların tedavi imkânlarına göre ayarlanmazlar. Eczane, hastalık çeşitlerine göre zenginleştirilir. Hattâ icap ederse uçakla falan memleketten serum veya ilâç temin edilir. Çünkü işçiler, parazit değildirler. Alınlarının teri, bileklerinin gücü ve dimağlarının cevheri ile haklarını istiyorlar.

Düz taban işçi

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

de belden aşağısının tutmadğını, sızlamakta olduğunu görür, 20 Nisan Cuma günü Sigorta doktoruna gider. Doktor muayene eder. «Ne hastalğın var?» der. Recep de «belden aşağım tutmuyor. On adım atsam takatsiz düşüyorum, çalışamıyorum» cevabını verir. Doktor «Yok, der, sen düz tabansın. Çalışabilirsin.» fakat işçi arkadaşımız yol yürüyemediği, fabrikada iş yapamadığı için müesseseye devam edemez. Bir iki ay evvel de hem Sigorta, hem Fabrika arakadaşımıza maddî yardımı keser. Bunun üzerine Haziran ayının sonlarına doğru tekrar çalışmağa mecbur kalır. Fakat Romatizma, yahut başka bir hastalık aman vermez.

Işçi arkadaşımız, işini bırakır. Devlet hastanelerine başvurur, «Ben düztaban mıyım?» der. Doktorlar «hayır» cevabını verir. Fakat Sigorta doktoru iddiasında ısrar eder. Bu defa işveren; arkadaşımızın hesabını kesmek ister. Arkadaşımız razı olur. Bu defa kıdem tazminatını 933 den itibaren vermeğe kalkar. Halbuki İş Kanununun 13 ncü maddesinin son fıkrası «kıdemleri iş akdinin devam etmiş veya fasılalarla yeniden akdedilmiş olmasına bakılmaksızın aynı işverenin bir veya müteaddit iş yerlerinde çalıştıkları süreler nazara alınarak hesaplanır» demektedir. Işveren bunu hiçe saymakta, Bölge Çalışma Müdürlüğü de müsbet bir müdahalede bulunmamaktadır.»

IŞÇI HAKKI — Dikkati çeker, arkadaşımızın mağduriyetinin önlenmesini talep ederiz.

Yağmur altında

(Baştarafı 1. ci Sahifede)

dairesi gayri sıhhîdir. Oyle ki yağmurlu havalarda kendimizi sulardan muhafaza için yer bulamıyoruz. Bir kısmımıza gelir vergisi tatbik edilmemiştir. Esasen aylık veya haftalığımızın mikdarını bilmiyoruz. Çünkü hesap pusulası verilmiyor. Sık sık ceza parası kesiliyor. Buna karşılık makbuz verilmiyor. Fabrika 8 aydanberi üç posta çalışıyor. Halbuki bu hal iç yönetmeliğe aykırıdır. Üstelik bir postaya iltimaslı işçiler alınıyor ve onlara 8 saat normal mesaiden sonra 8 saat da fazla mesai yaptırılarak yüzde elli zamlı ücret ödeniyor.

Kaplarına Mensucat fabrikasının haksızlıklarının bir an evvel düzeltilmesini bekliyoruz.

Kollektif iş akdi

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

yok. Vaadler yerine getirilmiş değildir. Daha dün (Anti Demokratik) oldukları ilân edilen kanunlar olduğu gibi duruyor. Halbuki iş hayatının işçinin çalışma ve yaşama şartlarının bu gecikmeye hiç tahammülü yoktur

Bu mesele üzerinde çok konuşulduğu için kısaca söyleyelim ki mevcut iş kanunu ve iş hayatı ile ilgili sair kanunlar işçinin en âcil, en haklı menfaatlerini korumaktan çok uzaktır; gerçekten insan hak ve hürriyetlerine aykırıdır. Birbirine uymayan hükümlerle doludur. Karışık ve anlaşılması zordur. Tatbik edilme imkân ve müeyyidelerinden mahrumdur; Ana hükümleri tesirsiz bırakan istisnalarla doludur; İlmî esaslara dayanmayan ölçü ve düşüncelerle geniş işçi tabakalarını (Toprak ve deniz işçilerini, fikir işçilerini on işçiden az işçi çalıştıran iş yerlerindeki işçileri) himayesi dışında bırakmıştır.

Bütün bu sebeblerden dolayı bu kanunların demokrasi esaslarına, insan hak ve hürriyetlerine uygun olarak değiştirilmesi, en küçük bir fark gözetmeksizin bütün işçilerin hak ve menfaatlerinin biran evvel kanun teminatı altına alınması lâzımdır. İşte, işçi için hayati önem taşıyan şu noktaların bilhassa dikkatle ele alınması elzemdir :

Emeğin verim kabiliyeti ve hayat pahalılığının devamlı artışını takip eden asgarî ücretin tayini.

Bu çok önemli bir dâvadır. Herşeyden evvel fiyat politikasına bağlıdır. Sağlam bir fiat politikası ile fiatlar makûl hadlerde tutulmadıkça tek başına asgari ücret tayini ile işçinin asgarî geçim şartları temin edilemez. Çünkü ücret artışları baş döndürücü fiat artışlarını takip edemez. Bu hususta başvurulacak çare, fikrimzice; ileride Sendika temsilcilerinin de iştirakiyle muhtelif müessese temsilcilerinden mahallî komisyonlar teşkil etmek ve asgarî ücretin tayini ile fiatların mürakabesi vazifesini bu komisyonlara vermektir. Böylece bu komisyonlar bir taraftan asgarî ücreti tayin eder, diğer taraftan da fiatları kontrol, gayri kanunî fiat artışlarını, ihtikâr ve karaborsa hâdiselerini alâkalı makamlara ihbar eder. Bu tedbirin müessir olması için şüphesiz bu gibi fiillerin şiddetli cezalarla cezalandırılması lâzımdır

Ceza veya her hangi bir nam altında olursa olsun işçi ücretlerinde en küçük bir kesintiye müsaade edilmemesi, ücret bakımından kadın ve erkek farkı gözetilmemesi, tatillerin ücretli olması. Bu üç nokta dikkat nazarına alınmadıkça asgarî ücretin tayini bir fayda temin etmez.

Bir saatlik yemek paydosu dahil olmak üzere günde sekiz saat iş, haftada 44 saat iş, 44 saat tatil. Bu iş günü meselesi ücret meselesiyle sıkı sıkıya bağlıdır. Birinin açık bırakılması veya gevşek tutulması diğerini tesirsiz bırakır. Zamanımızda emeğin verim kabiliyetinin çok artmış olduğunu ve sanayide rasyonalizasyonun iş verene temin ettiği büyük menfaatler gözönünde tutulursa bu talebin böyle bir aşırı talep olmadığı, çok mütevazi bir istek olduğu hemen anlaşılır.

Bu günkü ferdî iş akdi yerine kollektif mukavelelerin ikame edilmesi bilindiği gibi ferdî mukavele yâni işverenle işçının yalnız olarak akdettikleri iş akdi ışçinin aleyhindedir. Çünkü işçi bu günden yarına bekliyemez, karnını doyurmak için çalışmak mecburiyetindedir. Bu mecburiyet onu işverenin teklif edeceği şartları kabule zorlar. Şüphesiz kı bu şartlar da umumiyetle işçının aleyhindedir.

Kollektif mukavele işçinin bu zayıf tarafını takviye eder, işveren karşısında toplu olarak çıkan işçilere tek işçiye olduğu gibi kendi şartlarını zorlayamaz. Karşı tarafın şartlarını da kabul etmek zorunda kalır. Ancak bu mevzuda dikkat edilecek önemlı bir nokta vardır ki o da kolektif mukaveleler alâkadar bütün işçiler tarafından münakaşa edilmeli ve onların kontrolü altında sendikalar tarafından imzalanmalıdır.

Fabrika havuzlarda sigorta için fazla kesilen paralar

Devlet Denizyolları Fabrika, Havuzlarda çalışan işçilerden bir grup şunları bildirmiştir:

1 — Sigorta primleri, vergi kesilmeden önceki aylık tutarından kesilmekte idi. Bunun yanlış olduğunu anlattık. Nihayet 951 den itibaren elimize geçen para üzerinden sigorta primi kesmeğe başladılar. Fakat evvelce yanlış tahakkuk neticesinde kesilen paramızı istedik. Bugüne kadar verilmedi. Nereye müracaat ettiysek müsbet bir netice alamadık. Ilgililerin nazarı dikkatini celbetmenizi rica ederiz.»

IŞÇI HAKKI — Esasen az para alan işçilerin fazla kesilen paraları süratle iade edilmelidir. Işçiler için 10 kuruş dahi bir kıymet ifade eder. Dikkati çekeriz.

Bir sendikada yolsuzluk

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

ri Yönetim Kurulu üyelerinden bir kısmı arasında tevzi edilmektedir.

Tahkikat sonucunun ne olacağı merakla beklenmektedir.

Acı bir ölüm

Kıymetli Sendikacı arkadaşlarımızdan, Tekstil ve Orme Sanayii İşçileri Sendikasının Mahmutpaşa Şubesi Başkanı İsmail Tuğtekin ve eşi Bn. Aysel Tuğtekin'in çok sevdikleri yavruları Cengiz 27.8.951 günü vefat etmiştir.

Ana ve babaya baş sağlığı dileriz.

Adanada

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

retle muztaz vaziyettedirler. Çünkü idare bugüne kadar işçilerin günlük hayat standardına göre ücret vermeyi asla düşünmemiştir. Tekel müessesesinde çalışan işçilerin % 3 ü yüz kuruştan yüz otuz kuruşa kadar % 4 ü 75 kuruştan yüz kuruşa kadar % 18 i 17 kuruştan 25 kuruşa kadar % 30 u 50 kuruştan 75 kuruşa kadar ve % 45 i 25 kuruştan 50 kuruşa kadar saat ücreti almaktadır. Bu ücretleri alan işçiler arasında en az iki nüfus bakan aile reisinden tutun da altı yedi nüfus bakan aile reisleri de mevcuttur.

Halbuki bugün şehrimiz ticaret ve sanayi odasının yayınlamış olduğu aylık hayat endeksine göre ana, baba ile biri küçük diğeri 7 ve üçüncüsü 17 yaşında çocukları olan orta halli bir ailenin geçimi için aile reisinin 951 Temmuz ayı içinde 352 lira 98,5 kuruş kazanması icap ediyor. Halbuki 17 kuruş alan bir işçi bir aylık çalışma süresi içinde sigorta pirimi kesildikten sonra 33 lira 94 kuruş kazanıyor bu para ile işçinin nasıl geçinebileceğine dair maalesef kimsenin alâkadar olduğu da yok. Işte sendikamız bunun içindir ki aradaki büyük farkı nisbeten olsun kapatabilmek için 17 kuruştan 25 kuruşa kadar saat ücreti alan işçiye % 125, 26 kuruştan 50 kuruşa kadar % 90, 51 kuruştan 75 kuruşa kadar % 75, 76 kuruştan 100 kuruşa kadar % 60: ve 101 kuruştan 130 kuruşa kadar saat ücreti alan işçiler için de % 40 zam talep etmiş bulunuyoruz. Buna dair ihtilâfnamemezi fabrika müdürlüğü İstanbuldaki genel müdürlüğümüze bildirmiş bulunuyor. Bugün ve yarın cevap beklemekteyiz. A. Ö

İstikbalimiz meçhûldür
SIGORTA
garanti demektir.
Yangın, Hayat, Oto ve Nakliyat Sigortası yaptırınız
Tel : 20855

Kayıp diploma

Cağaloğlu Akşam Kız Sanat Okulundan 945 Haziran devresinde aldığım 1356 No. Diplomamı kaybettim. Hükmü yoktur.

Saadet GUMUS